

Praktijkprikkel Uitwisselbaarheid hepatitis B vaccins

Sommige geneesmiddelen of vaccins lijken op het eerste gezicht eenvoudig substitueerbaar, maar schijn kan bedriegen zoals blijkt uit onderstaande melding.

Melding

Een nefroloog schrijft aan een patiënt in het predialysestadium hepatitis B vaccin voor. Op het recept staat: hepatitis B 20 µg = 0,5 ml Fendrix. De apothekersassistente zet Fendrix om naar Engerix 20 µg omdat de apotheek dit hepatitis B vaccin in het assortiment heeft. Bij (pre)dialyse patiënten is de dosering van de Engerix echter 40 µg, terwijl die van de Fendrix 20 µg is. De apotheker ziet de fout bij de receptcontrole. Helaas is het vaccin net gezet. In overleg met de nefroloog wordt zo spoedig mogelijk 20 µg Engerix extra gespoten. Het schema wordt met Fendrix afgemaakt.

Analyse

Nierfunctie vervangende therapie en hepatitis B vaccinatie

Patiënten die nierfunctie vervangende therapie krijgen, hebben een verhoogd risico op via het bloed overdraagbare infecties, waaronder hepatitis B.

Een eenmaal besmette patiënt blijft meestal levenslang drager. Het bloed van deze patiënt blijft vaak zeer infectieus. Het hepatitis B virus is zeer stabiel en goed bestand tegen indrogen, zodat bloedresten en ander besmet materiaal buiten het lichaam nog lang infectieus kunnen blijven. Dit is een risico voor andere patiënten en het zorgpersoneel.

Daarom is het belangrijk om minimaal acht maanden, maar bij voorkeur twaalf maanden, voor de start van nierfunctie vervangende therapie te starten met hepatitis B vaccinatie bij patiënten die HBsAg negatief zijn en geen antilichamen tegen hepatitis B hebben. Het vaccinatieschema bestaat voor patiënten met nierinsufficiëntie uit vier injecties met een dosering die hoger is dan voor patiënten zonder nierfunctiestoornis: op tijdstip 0 en vervolgens na 1, 2 en 6 maanden. Een tot twee maanden na de laatste injectie wordt een antilichaamtiter bepaald. Er is sprake van een respons op de vaccinatie wanneer de anti-HBs titer ≥ 10 IU/l is. Patiënten die na vier vaccinaties nog een titer < 10 IU/l hebben, krijgen twee extra vaccins met een interval van een maand.

Hepatitis B-vaccins

Er zijn momenteel drie merken hepatitis B vaccins voor volwassenen op de markt:

Standaard recombinant HB vaccin

1. HB-Vax-Pro® (10 µg/ml, wegwerpspuit 1 ml en 40 µg/ml, flacon 1 ml)
2. Engerix-B® (20 µg/ml, flacon 1 ml en wegwerpspuit 1 ml)

Recombinant HB vaccin met adjuvans

3. Fendrix® (40 µg/ml, wegwerpspuit 0,5 ml)

Het indicatiegebied van deze hepatitis B-vaccins is verschillend. Engerix-B® en HB-Vax-Pro® zijn geïndiceerd wanneer actieve immunisatie tegen hepatitis B gewenst is. Het indicatiegebied van Fendrix® is anders. Het beperkt zich tot personen vanaf 15 jaar met onvoldoende werking van de nieren (inclusief de pre-hemodialyse en hemodialyse patiënten).

Engerix-B® en HB-Vax-Pro® zijn onderling uitwisselbaar, ook al hanteren de fabrikanten een verschillend antigeengehalte per dosis. Zo kunnen een volwassen dosis (20 µg) Engerix-B® en een volwassen dosis (10 µg) HB-Vax-Pro® door elkaar worden gebruikt. Bij volwassenen met een nierfunctiestoornis (inclusief (pre)dialysepatiënten) zijn een dosis Fendrix® (20 µg) en een 40 µg dosis van Engerix-B® of HB-Vax-Pro® onderling uitwisselbaar.

Aanbevelingen

Voor apothekers

- Bespreek in het apothekerteam dat hepatitis B vaccins niet zonder meer substitueerbaar zijn. Niet alle vaccins worden voor dezelfde indicaties toegepast. Ook zijn de vaccins niet een op een gelijk, wat dosering betreft.
- Overleg met de voorschrijver als u om reden van beschikbaarheid overweegt om een ander product af te leveren.

Bronnen

- Richtlijn Zorg bij eindstadium nierfalen, 2020
- NfN protocol hepatitis B vaccinatie 2012
- Informatorium Medicamentorum, geraadpleegd op 7 april 2021

Zelf deze Praktijkprikkel ontvangen?

Is deze Praktijkprikkel doorgestuurd en wil je deze ook ontvangen? Meld je dan aan op onze [website](#).

Medicatie-incident melden? Meer weten over het IVM?

Wil je een medicatie-incident melden, dan kan dat via onze [website](#). Informatie over e-learnings, nascholingen, FTO-werkmateriaal, nieuwe geneesmiddelen en ander belangrijk nieuws over medicatieveiligheid? Schrijf je dan in voor onze [nieuwsbrief](#).